

In Páadé'in Ta'nin Peter Ita'nannin

¹ Naa Peter omuu, Jesus Christ-ví t'òekhuwa'i', hedì nǎ'in ta'nin wáyta'do' un t'owa Jòesi Tádádí wovâyde'mannin, un íthaa'in nǎ'i wé'ge'i nange eeje: Pontus-á, Galatia-á, Cappadocia-á, Asia-á, hedá Bythinia-á. Unbí ówîngedi t'owadi wovâykhehpiye, hedì nǎa nǎ'i nan deeje íwadekw'ó. ² Jòesi Tádá hǎn'oebo ho ûnhanginnândi undá iví'in ípúuwí'in wovâyde'man, hedì iví Yǎ'dâa'i P'oewaahâadâ wovâykhâge'do yǎ'dâa'in ípúuwídí. Wovâyde'man hedânho Jesus Christ bîn'a'ginnamídí hedá iví ûnp'oe ich'áa'i'dá wovây'owêedi-ídí. Jòesi Tádádá iví sígisehkanâ báyéki'bo wovâymaáni hedá wovâykhâge'nami ánsahaaginpidíbo' íkwonídí.

*Gínhanginná hǎawí hânho híwó'di namuu'i'
dípǎkhâymáa'in*

³ Gínkhây'ǎ' báyéki'bo Jòesi Tádá âykú'daa'amí'in, i-á Nanbí Sedó Jesus Christ-ví Tádá ûnmuu. Hânho na'inbí'piye nasehkanápóedi Jesus Christ óewaywópaaadi na'in wá' wówátsi ts'aamin dímgí. Hedího nǎa-á nǎ'in wówátsi âymáadi na'in giwó'onpoe'odi gitsíkha háa Jòesi Tádádí dîn'amí waa. ⁴ Wí tádá iví ây wí hǎawí ovâyjoe'an waagibá, oe makówa Jòesi Tádádí hǎawí na'ingí' dîndenkw'ódi'i' dípǎkhâymáa, hedì nǎ'i-á hǎnhay wânbo wínakayjee-ípí, háa wínapedee-ípí, háa wínaháanípí. ⁵ Jòesiví'piye' úvíwâyundedího iví

kay ûnmuu[?]i[?]di wovây[?]áyîngikhây[?]máa owáy i[?]t'ä[?]ge[?]i[?]thaa napówá píhay. Hedi i[?]thaa-á hádídí i[?]di wovây[?]aywonkhây[?]máa[?]in nakeepúuwí. ⁶ Hediho náä úvíhíhchan[?]má[?]ve-í tobáháa t'ämäge hääwí únpo[?]e[?]o wänbo wovây[?]tayi[?]nídí, hedi iwediho wí háy tähkí bînt'[?]ôphadende wänbo[?].

⁷ T'owa wí óedo phaadi dâytayinde[?], dínhanginpúuwídí háa hääwí híwóhpí[?] i-ádi nawóemuu háa joe. Hedi hanbá ná[?]i[?] hääwí kháa[?]i-á únpo[?]e[?]o unbí wäyü wovây[?]tayi[?]nídí, hedânho nakeepúuwídí háa ta[?]gendi úvíwäyunde[?]in háa joe. Hewänbo unbí wäyü-á ná[?]i[?] óedoví shánkí wänbo únchä[?]muu. Wáy wí thaa-áho óedo-á naháanı. Hewänbo owáy Jesus Christ wíyá ipikeeyan dihaydáho unbí wäyü únmuu[?]i[?] únta[?]yindi i[?]di wovây[?]tu[?]ámí híwó[?] úví[?]annin, hedá he[?]ennindá wovâypa[?]í, hediho kw'[?]áye wovây[?]kw'[?]ôeni. ⁸ Undi Jesus bînsígí tobá wáymûu wänbo bînmû[?]pí wänbo[?]. Hedi tobá náä bînmúndepí wänbo[?] iví[?]piye úvíwäyunde[?], hedá iwedi hânho-á íhíhchan. Unbí híhchandá báyéki únmuu hedá hânho sa[?]wó[?]di-á únmuudi ihay hí[?]-á wí[?]úkw'[?]óhpí bînthayyamídí háawi únmuu[?]in. ⁹ Hedi unbí wäyü únmuudiho únhanginná wovây[?]aywoeni[?]in.

¹⁰ Hân[?]oe in Jôesi Tádáví tukhe[?]min áyîngidi dívíhá[?]o shánkí dínhanginnánídí háa Jôesi Tádádí t'owa ovây[?]aywonde i[?]gedi, hedi i[?]hääwí híwó[?]di Jôesi Tádádí wovâypägi[?]o i[?]gedá dívíhé[?]e[?]o. ¹¹ Christ-ví P'oewahâa inbí pí[?]nä khó[?]jé dâymáa[?]i[?]diho ovây[?]tu[?]an Christ-ví[?]gedi háa ûnpuwagi[?]o[?]in wa[?]di ûnpóepí[?]díbo[?]. Ovây[?]tu[?]an Christ it'[?]ôphadekhây[?]máa[?]in, hewänbo

tí'úgedí báyéki hay'i napuwagí'o, hediho hânho dívísó'dinde dínhanginpúuwídí hãädi hedá hádídí nã'i hãäwí napuwagí'o'in. ¹² Hewänbo Jôesi Tádádí ovâythayyan nã'i hãäwí i'gedi dâyta'nandi-á ingí' wídínmuupí'in, hewänbo ungi'-ân. Nã'i hãäwí-á hânho he'endi namuudi in makówáwin t'ôepa'aa'in wänbo hânho dida' i'gedi shánki dínhanginpúuwí'in. Hedi nãä nã'i thaa eeje i' Yã'dâa'i P'oewahâa makówádí dînsandi'di wây-á to'wên wá' ovâykhãge'nan Jôesi Tádávi híwó'di tun wovây't'ôe'amídí, hedi indá hanbá wovây'tumáa háa Jôesivi hân'oe'in tukhe'min ditú waagibá.

Jôesidi dítumáa gínkhây'ä' yã'dâa'in wówátsi áyhúuwí'in

¹³ Hediho un únkhây'ä' íkhây múuní'in ta'ge úví'ánshaa'amídí, unbí tsiyekandá bín'áyíngi'amí, hedá pín ta'gedi ítsíkhakwoní i híwó'di hãäwí bínhóení'i' owáy Jesus Christ wiyá nawáy'ãädi nakeepóe ihaydi. ¹⁴ Undá Jôesi Tádávi áy ímuu, hediho háa natsonpóe waagi úvíkanhúuwí. Wa' Jôesi Tádá bîntaapídíbo háa íwänpichaa waa úví'an, hebo nãä-á ha'wâa unbí wówátsi wívínhúuwípí. ¹⁵ Jôesi Tádá yã'dâa'ida' namuu, hedi i'di wovây'tuhkánan iví'in ímúunídí, hediho nãä-á hãädi wänbo t'ähki yã'dâa'ida' úvíkanhúuwí. ¹⁶ Iví ta'nin diwe iví hí' únmuu'i ginnân ûnta'muu: Naa yã'dâa'ida' omuudi un wá' únkhây'ä' yã'dâa'inda' ímúuní'in.

¹⁷ Jôesi Tádávi'piye úvíjûusu'odi bîntu'o "Nanbí Tádá" gin, hedi i-ân namuu i' ûnhanginná'di' háa na'in t'owa wí'inbo íví'o'in, hediho handa' dí máadi wí'inbo ta'gendi dítu'o' háa híwó

háa híwóhpí íví'annin. Hedânho wa'di nää oepáa k'aydi íkw'òndibo únkhây'ä? unbí wówátsi bîn'hûuwí'in i' bîn'a'ginmáadí. ¹⁸ Unbí hehãäwin thehtáy pahpá'indá inbí wówátsi dâyhonnin wídínchä'muupí, hedi iwedi báho un íhãhpóe unbí wówátsi hanbá bîn'hûuwí'in. Hewânbo híwó únhanginná hãäwídí nawá'âamuu'in unbí t'aywó'di iwedi íma'p'ânídí hedânho gin waagi wíyá unbí wówátsi wíwînhûuwípídí. I' hãäwí nawá'âamuu'i-á kwãk'u ts'ä'i háa óedo wínamuupí. Hã'bi hãäwí-áho hanwaapídíbo nahánde?. ¹⁹ Hewânbo Christ-á íví ûnp'oe ûnchä'muu'i? ich'áa'i'di iwá'âa. I-á wí k'úwá'ay ts'ä'idã? nataamuupí? waagi'ba namuu.

* ²⁰ Wa'di Jôesi Tádá ná'i nan oepáa íkhíjépidíbo Christ óede'man nachuu-ídí, hewânbo nää i' t'ä'ge?i thaa napowa'ä? íhaydiho nää oepáa k'aydi napówa gin ungi? i'amídí. ²¹ Hedi Christ i'annin namuudânho Jôesi Tádáví'piye úvíwäyunde?. I'dá Christ nachuu wânbo óewáywówápaa hedá hay'i namúunídí óesóge. Hediho nää-á Jôesi Tádáví'piye úvíwäyunde hedá ítsíkha háa i'di ungi? wovâykhâymaa'in.

²² In ta'gen háhkan namuu'in ho bîn'a'ginnandi unbí t'aywó'di únmuu'i? wovâyjáa'an, hediho nää-á únkodí ta'gendi unbí tí'úuwín páadé'in bînsígí-ídí. Hediho úvíkhãä-í pín ta'gedí bînsígíhûuwídí. ²³ Wíyá í'âypuýä waagibá ípóe, hediho nää-á i' to'wí hãnhay wânbo nachuu-i'pí'ví áy ípóe, wí to'wí nachuu'uví'indá joe. Ginho únpóe Jôesi Tádáví tun bîn'wäyundedíbo?. Ná'i tundá wówá'i-

* **1:19** Wên k'úwá'ây gi'min in Hudíyo t'owa dâyhánunde Jôesi Tádá óemãänídí hedânho inbí t'aywó'di dínmuu'i? ovây'owóje-ídí.

á hedá na'egópoe'opî'-á namuu, Jôesi Tádáví ta'nin diwe nata'muu waagi. Ginnân natû':

24 I' ahkónuwi táa nakhangí'o waagibá, t'ähki t'owa-áho diháani, hedá t'owaví sa'wó'di hääwí-á wá' dínkhangí'o, i' póvi táa jáa nasô'i' naháani waagi'ba,

gá i' táa-á nat'a'dân, i' póvi-á nawänpithanände'.

25 Hewänbo Nanbí Sedó Jôesiví tundá há'to hánhay wänbo ûnháani.

Hedi iví hí'-á wovây't'ôe'andi-ânho namuu.

2

1 Hedânkun, t'ähki yä'dâapíkan bînjoe'amí. Wí'úvíhójo'amípí, paa dívíjánúmaa'in waaginbá wí'ímúunípí, wí'íthúut'ôenípí, hedá pí'wênbí'gedá wí'úvíjännákihí'má've-ípí. 2 Wí hínchã'i ay nats'an'aypuyä'i nawâap'oda' waagibá, un wá' únkây'ä' hânho ída'í'in Jôesiví tun íhâhpúuwí'in. Iví tundá yä'dâa'ída' ûnmuu, hedá ná'i tundá unbí pí'ná khó'jé únkw'ôndi wovâykhóekhúumä', hediho bínhógidá unbí wäyü-á únkaypúuwí, hedá wovây'aywoení. 3 Hääwí nak'âagi'i bîndäädi híwó'di namuu'in únhanginpóe waagibá, únhanginpóe wá' háa Nanbí Sedó Jesus unbí'piye hânho híwó'di namuu'in.

Háawin Jôesi Tádáví t'owa dimuu i'gedi ithayyan

4 Jesus-á wí wówá'i k'uu waagi'ba namuu, hedi tobá t'owadi óejoegi'an wänbo Jôesi Tádádí óede'man, hedá Jôesi Tádágí'-á báyéki nachä'muu.

5 Un wá' wówátsi wovâymägidího wówá'i k'uu waaginbá ípóe. Hediho Jesus-ví'piye úvíhãdi-í,

hedânho un diwedi Jôesi Tádá wí méesate waag-
ibá ik'úuwídí i' Yä'dâa'i P'oewaahâa iwe ithaayé-
ídí. Hedi iwe un Jôesi Tádáví'piye úvípimägi'indá
owha' waaginbá ímuu, hedi in Hudíyo owha'
hääwí Jôesi Tádá óemä' waagibá, undá hääwí unbí
pí'nä khó'jé bînmáa'i-á bînmä', hedi Jesus Christ-
di wovâykhäge'dodi nã'i bînmä'i'dá Jôesi Tádá
óehíhchando?. ⁶ Jôesi Tádáví ta'nin diwe nã'i tun
ûnta'muu háa i' Christ-ví'gedi natú waa:

Bít'ôeyan, naadi wí to'wí dóde'man,
i-á oe Zion diwe dósogekhâymáa. *

I-á wí k'uu tehpaá bé'dí shánkí natáy'i' waagi'bánamuu.

To'wên iví'piye dívíwäyunde'indá há'to
dichanpúuwí híwóhpí'piye dívíwäyunde'in.

⁷ Hediho un iví'piye úvíväyunde'ingí' i-
á báyéki nachä'muu, hewänbo in to'wên
dívíwäyundepí'ingí'-á nã'in iví'gedi nata'muu:

I-á wí k'uu waagi'bánamuu,
hedi in t'owa-á tewhátehpaa'in waaginbá-á
dimuu.

Hedi tobá nã'i k'uu dâyoegi'an wänbo
i-á i' k'uu ee tehpaá bé'dí shánkí natáy'i waag-
ibá napóe.

⁸ Hedá nã'in wá' Jesus-ví'gedi nata'muu:

I-á wí k'uu waagi'bánamuu,
t'owa iwe dip'íde'dedi dikanunde'.

Ha'wâa dínpo'e'o Jôesi Tádáví tun ûnmuu'in
wíðây'a'gindopídí, hediho i-áho natú nakhây'ã'
gin dínpuuwí'in.

* **2:6** Zion-dá Jerusalem bú'-ân namuu.

9 Hewänbo unnänkun in t'owa Jôesi Tádádí wovâyde'mannin ímuu. Undá owha' i' tsondi hay'idi wovâykw'ódi'in waaginbá ímuu. Undá in to'wên Jôesi Tádádí in wé'gen t'owaví'wedi wovâywije'in ímuu. Undá in t'owa Jôesi Tádáví'inda' ímuu, hedânho i' shánkí he'endi hääwí i'an ni'gedi wé'gen t'owa bînhangin'ânnamídí. Jôesi Tádádänkun wovâytuhkánnan iví'in ímúunídí, hedi khun diwedi wovâywhahógidi iví sa'wó'di kohthay iwe wovâykw'ódi. 10 Wáymûu Jôesi Tádáví t'owa wí'ímuupíwän, hebo nää-áho iví'in ímuu. Wáymûu-á Jôesiví sehkanä wívîntaapíwän, hewanbo nää-áho únhanginná iví sehkanä wovâymägi'in.

Unbí wówátsi Jôesigi'da' bînhûuwí

11 Un naadi wâysígí'indá, nää oepáa k'aydi unbí k'aygi ta'gendi wí'únmuupí, näwe háy tãhkída'mân ípíyéthaa. Hedânho kay'indi wâytu máa, nä'i yä'dâapíkan in wé'gen t'owa inbí tú' iwe dichaađi hânho dikanda'i-áho wí'úví'âamípi. Gi'bi hääwí-á unbí hâa-áđi ihänbo'. 12 Undá nä'in t'owa Jôesiví'piye dívíwäyundepí'inbí jâa íji', hediho yä'dâa'i wówátsida' bînhûuwí'in únkhây'ä'. Gindidiho tobáháa híwóhpi úví'o'in ditû' wänbo', in híwó'nin úvíkanhonnin dâymúuní, hediho owáy Jôesi dínpówa ihaydáho indi kw'áayébo óemá've-í.

13 T'ãhkí in nange'in tsonnin dimuu'inbí khómapho' íkwoní'in únkhây'ä', hedi gindidi Nanbí Sedó Jesus bînhíhchannamí. Háa i' nangewi kw'áye'i tsondi namuu'i' natsonpoe'o waa úvíkanhûuwí, 14 hedá in wé'gen tsonnin wá' bînt'ôeyaani, gá indáho nä'i kw'áyewi tsondidi ovâykw'ódidân in t'owa yä'dâapíkan

díví'o'in ovâytuhchäänú-ídí hedá in t'owa yä'dâa díví'o'inbí'gedá híwó dívíhée'amídá. 15 Jôesi nada' híwó úví'âamí'in hedânho t'owa ánsaapí'in dimuu'in hedá háa dívíhí'máa'in dínhanginnáhpí'in dimuu'in háabo híwóhpí' wí'dây má've-ípi unbí'gedi ditúunídí. 16 Undá pan wí'ímuupí, hediho pan dimuupí'in waagi'in unbí wówátsi bínhúuwí. Hewänbo íma'p'á'nin íwänpimuudíbo wí'í'âanípí únkodi'in áyíngipídíbo yä'dâapíkan úví'âamídí. Nää-á Jôesiví t'ôe'in ímuu, hediho i'gí'da' unbí wówátsi bínhúuwí. 17 T'ähki t'owa bín'a'gínhúuwí. In méesate'in tí'úuwín páadé'indá bín'sígíhúuwí. Jôesi-á bín'a'gínmääní. Hedá i nangewí kw'áye'i tsondi namuu'i wá' bín'a'geení.

In pant'ôe'in Christ-ví t'ôephade iwedi diháhpúuwí

18 Un pant'ôe'in ímuu'in, unbí tsonninbí khómapho' úvípikw'ôení tobáháa wovâytsónmáa wänbo'. In t'ähki bín'a'geení, in híwó'nin dimuu'in hedá in ûnp'oe kháapí'in dimuu'indá'ba joe, hewänbo in t'ayjaa'in dimuu'in wá'. 19 Tobá wên háawên híwóhpí'in wí'úví'anpí wänbo wovây't'ôephadekannandáho', Jôesiví'gedí úví'ánsaamáadí ná'i wáhkan wovây'andi' úvíyää'andá, Jôesi-á undádí nahíhchanpúuwí. 20 Yä'dâapíkan úví'odi wovâywhädídi úvíyää'andáho', í'gedí wí'úvíjêngihée'amípí. Hewänbo tobá híwó úví'o wänbo wovây't'ôephadekandodáho', hedá úvíyää'andá, Jôesi Tádá undádí nahíhchanpúuwí.

21 Jôesi Tádádí wovâytuḥkánan iví'in ímúunídí hedânho bînt'ôephadende wânbo úvíyãã'amí'in íhâhpúuwí, gá Christ wá' ungi' it'ôephadedân. Gindidi wovâyjéye háa únkhây'ã' úví'ã'amí'in, hedi iví aḥtaa i'gebá ímú-í. 22 Christ wáymûu wânbo wí'it'aywó'nanpí, hójo wânbo iví sóphogedi wí'únpeepí. 23 Jänäkí óhéé'andi óetunsúu'an dihaydá, in to'wên gin óe'annin wí'ovâyuntunsúu'anpí. Óet'ôephadekannan dihaydá wínatúhpí t'ôephadedibá ovây'wáywá'âa-í'in, hewânbo Jôesi Tádáví mange wí'bo ijoe'an, gá Jôesi Tádáda'mânho ta'ge natû'dân háa híwó háa híwóhpí wí to'wí i'o'in. 24 Christ-dá phé'win deedi óet'óhtägek'û'di iví tú'dí nanbí t'aywó'di dînho'. Nachuu ihaydá na'in wá' gichuu waagibá gipóe, nanbí t'aywó'di iwedí díweejé-ídí, hediho nää-á nanbí wówátsi ta'ge áyhúuwí'in gínkhây'ã'. Christ-ví wâhkandi undá íwówa waagibá ípóe. 25 Wên k'úwá dipedejei'in waaginbá ímuuwân, hebo nää-á unbí áyí'diví'piyebá íwáypówá, i'dá unbí hâa wovây'áyí'do'.

3

Háa in dikhóhtsaqkw'ó'nin dínkhây'ã' dithaaní'in

1-2 Un kwiyã' íkhóhtsaqkw'ó'nindá wá' wâytu'amí, únkhây'ã' unbí sená'bí khómapho'dí íkwoní'in. Mađi wáy wên sená'dá Jôesi Tádáví tun wí'ônwâyundepí, hewânbo Jôesi bín'a'gindodi yã'dâa'in ímuudá, unbí wówátsi wovâymuuní, hedi gindidi tobá undá háabo Jôesiví'gedí ítúhpí wânbo in wá' mađi iví'näpiye dívíjaanú-í. 3 Wí'úvíkhää-ípi shánkí sa'wó'nin ímúunídí

unbí phó hânho bînkodî'odibo?, háa báyéki hääwí óedodî napa'andi úvítóe'ódíbo?, háa nachä'muu'i? aadi úví'awendedibo?. ⁴ Gin úví'âamíví'wedi unbí pí'ná khó'jé nakeet'óepí iwe yä'dâa'in ímúuní. Gindidân shánki sa'wó'nin waaginbá ímúuní. Unbí wówátsi jêngiginpídíbo hedá hanginpi híwó bînhondi, gindidá häädi waa sa'wó'nin ímúuní. Jôesi Tádá-á natú, gin úví'odá, ná'i-á shánki igí' ûnchá'muu. ⁵ Gindidânkun in hân'oe'in kwiyä? Jôesiví'piye dívíwäyunde'in sa'wó'nin waaginbá dimuu, inbí senä'bí khómapho? dikw'ôndi. ⁶ Sarah wá' ha'wâa ikanhon. Iví sedó Abraham ônt'ôeyande?, hedi óetu'o' iví tsondi gin. Hedi nää undá yä'dâada? úvíkanhondáho hedá khunwôeda'ginpídíbo jashaginpídíbo? íthaadá, undá Sarah-ví a'yûn ímuu waagibá napúuwi.

⁷ Un senä' íkhóhtsaakw'ó'nin wá' únkây'ä? híwó'di hangintandi unbí kwiyä'dádí íthaaní'in. Indá un waagi wídikaypi, hedá wá' in wówátsi nahádepí'in Jôesi imä'in indádí wé'ge bînkhonkhây máa, hediho únkây'ä? bîn'a'geení'in. Híwó bînmá've-í hedânho híwó únkoedí-ídí wé'ge indádí úvíjûusu'amídí.

Híwó íví'âami tobáháa dít'ôephadekando wänbo?

⁸ Hedá nää-á t'âhkídíbo-á wâytuhkankhây máa, únkây'ä? wéhpêe ánskaa'indá? ímúuní'in, wí'ná táyeví'piye ítaachanpúuwí, tí'ûuwín páadé'in ímuu'in waagibá úvímá've-í, wí'ná táye úvisehkanähúuwí, hedá wí'jêngit'ôenípí. ⁹ Wí to'wídí jänáki wovây'andi háa wovây tunsúu'andi, híwóhpi'dibá wívînwaywá'âa-ípí, hewänbo Jôesi bîndaa'amí híwó ôn'amídí. Hannânkun Jôesidi wovâytu'an

úví'âa'amídí, iví'in ímúunídí wovâytuhkánnan
dihaydi, hedânho un wá' híwó i'di wovây'âamídí.

¹⁰ Iví ta'nin diwe ginnân ûnta'muu:

Wí to'wí iví wówátsi híhchandi ihûuwí'in nada'i'

hedá híwó'di thaa nada'dá,

wí'ûnkhây'âhpi yä'dâapí tun ihée'amí'in

hedá wínahójot'ôenípí.

¹¹ I' yä'dâapí' namuu iwedi ijâa'amí'in ûnkhây'ä'

hedá i' yä'dâa'i namuu'ida' i'âamí.

Pín ta'gedi ikhää-í häädi wänbo t'ähki

tsaaginpidíbo iví wówátsi ihûuwídí,

¹² gá Nanbí Sedó Jôesidi in to'wên in ta'ge'in p'ôe

i'ge dimännin oväy'áyí'dodân,

hedá inbí jûusu-á häädi wänbo t'ähká

ovâyt'ôeyande',

hewänbo in yä'dâapí díví'o'indá t'aygi

ovâymuunde'.

¹³ Ta'gendi úvíkhäädedi híwó'dida' úví'amídí,

ti to'wídí wovâywa'amí? Hedân joe.

¹⁴ Hewänbo tobá híwó'di namuu'ida' bîn'o

wänbo t'owadi wovây't'ôephadekandodáho',

undáho híhchan bînshaa-í. Hedího ha'min

t'owa wíwínkhunwôeda'ípí hedá wähpade

wí'úví'âyîngimäänípi. ¹⁵ Hewänbo unbí pí'ná

khó'jébo Christ bîn'a'ginmäñí, hedânho

i-á unbí tsondi únmuunídí. Hedí to'wídí

wovâytsika'yandi háadan gin úvíwâyunde'in,

únkhây'ä' íkhâymuuní'in bînthayyamídí. Hewänbo

t'ayginpidíbo-á a'gindibo-á bínhée'amí. ¹⁶ Häädi

wänbo t'ähki únkhây'ä' unbí pí'ná khó'jé

únhanginnáaní'in yä'dâada' úvíkanhonnin, hedânho

wí to'wí jänakí unbí'gedi ihée'an wänbo

nawôeda'púuwí iví hí' ûnmuudi, gá Christ-ví'piye

úvíwäyundedi yä'dâa'in wówátsi bínhondân.
 17 Tobá híwó úvíkanhon wänbo t'ôephade únpuúwí'in
 Jôesi natúdáho', ná'indá shánkí híwó'nin namuu
 bînt'ôephaadé-íví'wedi yä'dâapí úví'o'in namuudi.

18 Wí'ún'ôede-ípi Christ wá?
 óet'ôephadekannannin. I-á híwó'dida' namuu,
 hewänbo in híwóhpí'in t'owa dimuu'ingí' nachuu.
 Wáymûda' nachuu nanbí t'aywó'di gínmuudi
 hedânho Jôesi Tádáví'piye díkáanídí. Hewänbo
 tobá iví tú' ônhay wänbo iví p'oewaahâa-á wówá'i
 ûnmuu. 19 Iví p'oewaahâa-á in wé'gen hân'oe
 dihänninbí p'oewaahâavi'piyebá namää, indá
 dipankw'ôn waaginbá dimuu, hedi Jôesi Tádáví
 hí' ovâyhangin'ânnan. 20 Hã'in t'owa-á Noah-
 ví wówátsi thaa ihaydiwinbá dimuu. Wa'di
 Noah i' kophé hay'i' ipa' ihaydi, Jôesi Tádá
 in t'owa-ádí báyéki iyää'odi ovâytsíkha'máa
 iví'piye dívíwäyú-ídí, hewänbo wídívít'ôeyandepí.
 Hedânkun wên cháädida' t'owa i' kophé iwe
 dívíkuu. I' kophé óep'oeke' ihaydi kháve
 ihayda' dívíwówáwhahógi. 21 Hedi hä'i p'oe-á
 i' p'oe wovâyp'óp'oe'andi' waagi'bá namuu.
 Nää-á wovây'aywonde ná'i p'ó'p'oe'kandi
 unbí tú' kháapí wovây'owídíndedida' bá
 joe, hewänbo Jôesi Taa bînda'máadân
 wovâykhäge'namídí únhanginnáanídí unbí
 t'aywó'di únmuu'i wovâyjâa'annin, hedi Jesus
 Christ nawáywówápóedího wovây'aywonde'. 22 I-á
 nawáywówápóe ihaydá makówápiye napee, hedi
 nää-á Jôesi Tádáví ko'díngedí na'ân. Iwediho
 t'ähkí in makówáwin t'ôepa'aa'indá hedá in to'wên
 tsonkhuu dâymáa'indá t'ähká ovâytsónmáa.

4

Gínkhây'ä' Jôesigî'da' nanbí wówátsi âyhûuwí'in

1 Hediho Christ iví tú' iwe it'ôephadedi, háa ná'ánshaamuu waa un wá' únkhây'ä' í'ánshaamúuní'in hedânho shánkí íkay-ídí, hedá íkhây múuní bînt'ôepaadé-ídí. Wí to'wí Christ-ví'piye iwâyunde'i' iví tú' iwe it'ôephadedá wiyá wínada'pí it'aywó'namí'in. 2 Hediho nää iwedi wa'di nää oepáa k'aydi unbí wówátsi bînhon dihaydi, i' t'aywó'di in wé'gen t'owa inbí tú'dí dikanda'i wí'únkhây'âhpi úví'âamí'in, hewänbo háa Jôesi Tádá nada' waagân úvíkanhûuwí. 3 Híwóhay thaa unbí wówátsi phade iwá háa in wé'gen t'owa Jôesi dâytaapí'in díví'o waagibá úví'owän. Wên tsé waagibá íjiwän, hedáhá' háa unbí tú'dí íchanpöe waagida' úví'owän. Íháapoe'owän, hedá wé'gen t'owa-ádá úvíwé'ge'owän bînwänpisuuwä-ídí hedá wiyá ha'wâagi'i t'aywó'di úví'âamidí. Hääwí bînkhi'é'i' unbí jôesi únmuu waa bînchaa'i-á unbí a'gin bînmäwän, ná'i-á Jôesi Tádá nakhâapöe. 4 Hedi nää-á in t'owa Jôesi Tádá dâytaapí'indádíba wiyá wí'úvít'aywó'dopídí, indá wídínhanginnáhpí háa díví'ánshaa'amí'in, hedânkunho jänákí t'âmäge unbí'gedi díví'hée'o?. 5 Hewänbo wáy wí thaa-áho Jôesi Tádáví páadépiye diwin dihaydi i'di ovâytsika'yâamí háadí gin díví'o'in. Hây napöe ihaydi i-áho t'âhki t'owa ovâykeekw'öení háa híwó háa híwóhpí díví'o'in, in diwówáji'indá in ho dichuu'indádí. 6 Jôesi Tádáví híwó'di tundá in ho dichuu'in wänbo ovây't'ôe'an, hediho tobá ovây'tuhchänudi inbí tú' dínchumuu wänbo', t'âhki

t'owa dínpoē^o waagibá, inbí p'oweahhâ-áho dínwówayēēní, Jôesi Tádá nawówáji⁷ waagibá.

*Gínkhây^á hăăwí Jôesi Tádádí dítmăⁱ
ây^áâyîngi^áamíⁱin*

⁷ Hanwaapídíbo náⁱ nan oepáa nakhangí^o. Hedânkun t'ăhki háa úvíkanhonnin úví^áâyîngi^áamí, hedá íkhây múuní híwó úvíjûusu^áamídí. ⁸ Náⁱindá shánkí nachă^{muu}: Pín ta^{gedi} wí^{nă} táye úvísíghîuwí, gá t'owa bînsígídá báyékí inbí t'aywó^{di} bîn^{owó}jéndedân. ⁹ Híhchandi unbí k'aygi wí^{nă} táye úvísíghíóení. ¹⁰ Jôesi Tádádí t'ăhkídíbo wí^{inbo} magan wovây^{măgi}, hedího náⁱ magandi wí^{nă} táye úvíkhăge^hîuwí. Gindidího náⁱ wovây^{măgi}ⁱ^{di} híwó úvíkanhîuwí, tobá hăăwí namúuní wănbó⁷. ¹¹ Gá ginnân: Wí to^{wí} híwó nahí^{hădí}, Jôesi Tádáví tunnân t'owa ovăyt^{ôe}amí. Wí to^{wí} nat^{owakhăge}^{há}ⁱ-á ûnkhây^á ovăykhăge^{namí}ⁱin gá Jôesi Tádádân kay óemădân gin í^{amídí}. Gin úvíkanhîuwí t'ăhki t'owa dínhanginnăanídí Jesus Christ namuudânkun gin úví^oin, hedího Jôesi Tádá-á kw^áayébo dăymă^{ve}-í. I-á ta^{gendi} hayⁱ namuu, hedá báyékí kay-á imăa, hedí iví tsonkhuu-á hănhay wănbó há^{to} ûnhăanı. Hamân.

*In to^{wên} Christ-víⁱin ûnmuuⁱin
dăyt^{ôephadekhăymăa}*

¹² Un naadi wăysígíⁱin, tobáhăa báyékí bînt^{ôephadendedi} phaa í^{ge} imăn waagibá íchăa wănbó⁷, wí^{ítsikapúuwípí}, “Háadan naa gin dínpoē^o?” Wí^{ítúunípí}, “Naa o^{ân} náⁱ dínpoē^oⁱ-á há^{to} dínpúuwíⁱin.” Náⁱ-á wovăytayí^{nídânho} únpoe^o. ¹³ Undá wí^{inbo} hí^{ingin} bînt^{ôephadende}

Christ it'ôephade waagibá, hediho bíhíhchanpuwave gin únpoe'odi. Hedânho wáy wí thaa háyú hay'i i-á namuu'in nakeepóe ihaydiho shánki wänbo íhíhchanpúuwí. ¹⁴ Christ-ví'in ímuudibo t'owa jänákí unbí'gedi dívihí'máa wänbo bíhíhchanpuwave, gá Jôesiví P'oewāahâa i' shánki hay'i namuu'i-á undádibá hãädi wänbo t'ähki najidân. ¹⁵ T'owat'akhanu'in, háa sänmin, háa yä'däapíkannin wí'ímúunípi, hedá wáy-á t'owavi áyíngi wí'únwó'náhpí eeje wí'úvítomá've-ípi, hedânho wíwovâyutuhchänut'ôephadekannamípidí. ¹⁶ Hewänbo Christ-ví'piye úvívâyundedibo wovâyut'ôephadekandodá, wí'íwôeda'-ípi. Shánkidí Jôesi Tádá bínkú'daa'amí gá in wé'gen t'owadi Christ-ví t'owa ímuu gin wovâyutu'andân.

¹⁷ Ihaydiho naná Jôesi Tádádí t'owa háawin dimuu'in ovâykeekw'ôenídí, hedi iví t'owa únmuu'in páadé gin ovâykhây máa, indá iví k'aygiwin waaginbá dimuu. Hedi in iví'in únmuu'in t'owa wänbo gin ovâykhây máadá, in to'wên iví híwó'di tun ônwâyundepí'in dimuu'in shánki báyéki kháa'in dínpuuwí. ¹⁸ Jôesi Tádáví ta'nin diwe ûntû':

To'wên inbí wówátsi ta'ge dâyhon wänbo kháa'in dínpuuwí,
 hediho to'wên Jôesi Tádá dâya'ginmähpi'in
 hedá t'aywóhkannin dimuu'indá shánki
 p'ändíki wänbo dâypaadé-í.

¹⁹ Hedänkun tobá Jôesi Tádá natú wänbo bînt'ôephaadé-í gin, hãädi wänbo t'ähki híwó úvíkanhúuwí, hedá iví mangá pín ta'gedá úvímäáni. I-á i' wovâykhíjé'i' namuu, hedi háa iví tun imägi

waa hãädi wänbo t'ähkí i'o'.

5

Peter-di ovây tumakhe'o' in méesate'in tsonnindáđi in e'nündáđi

¹ Nää-á un méesate'in tsonnindá wâyhée'amí. Naa wá' méesate'i tsondi'ba omuu. Naadá Christ nachuu ihaydi dómû' it'ôephadenedi, hedi naa wá' i' sa'wó'di hãäwí Christ-di dípãkhây máa'i' donkhonkhây máa. Hedânho pín ta'gedi ná'in wây tükankhây máa: ² Jôesi Tádávi t'owa unbi mange bînmáa'indá k'úwá waaginbá dimuu, hedá undá inbí áyí'nin waaginbá-á ímuu. Hedânho bîn'áyîngihúuwí únwãnpikhây'ädida'ba joe, hewänbo ida'dân. Wí'ichã'hät'aa-ípi, hewänbo híhchandi bînhãge'namí. ³ In to'wên unbi mange wovây mági'in bîn'áyîngi'amíđi wíwîntsonchãnumá've-ípi, hewänbo un wovây mündedi háa íthaa waagidi bînjâyye-í híwó inbí wówátsi dâyhúuwíđi. ⁴ Christ-á i' k'úwá áyí'di p'ó'dédî' waagi'ba namuu. Hedi híwó igí' úvít'ôemáadá, owáy nawáypówá ihaydi i' únt'anmuu'i' bînhóení, hã'i-á hãnhay wänbo sa'wó'di namúuní hedá há'to nahãani. ⁵ Hedi un wé'gen méesate'in shánkí ts'aamin ímuu'indá, háa in méesate'in tsonnindi wovây tu'an waa bînt'ôeyaaní. T'ähkíđibo háa wí'nã táye úví'o'in jêngiginpíđibo bîn'amí, gá Jôesi Tádávi ta'nin diwá ginnân ûntû'dân:

In dijêngit'óe'indá Jôesi Tádáđi ovây joegi'o',
 hewänbo in dijêngit'óepí'in dimuu'indá iví
 sígísehkanä-á ovây má'.

6 Hedânkun Jôesi Tádávi páadépiye áagé úvípikw'ôení, gá iví tsonkhuu-á báyéki hay'in únmuudân, hedi híwó' dihaydi unnândiho i'dibo kw'áye wovâykw'ôení. 7 Báyéki áyîngi bînmáadá wí hé un bîn'íhon waagi'ba namuu. Hewânbo ná'i áyîngi-á Jôesi Tádávi mange bînjo'e'amí, hedânho i'di wovâyjâa'amídi, gá i'dá wovây'áyîngi'amí'in nada'dân.

8 Häädi waa áyîngidi íyêeni, yó'in waagin wí'ímúunípi, gá i' Penísendi-á unbí hânbi únmuudân hedi häädi wânbo t'ähki itséemaa wovâywa'amídi. Wí khân nahsêndi wí to'wí óek'o'ídi natuwäyi'i waagi'ba namuu. 9 Wíwînmäänípi i'di wovây'taanídi, hewânbo pín ta'gedi Jôesi Tádávi'piye úwíwäyu'bé-í. Wí'ún'ôede-ípi náä oepáa k'aydi t'ähká wây-á tí'úuwîn páadé'in únk'w'ó'nin un waagibá t'ôephade dâypfadende'in dimuu. 10 Wí háy t'ähkida'mân bînt'ôephadekhâymaa, ihaydáhá' Jôesi Tádádíbo hääwí untáy'i t'ähki wovây'määni, i'di wovây'téegikwînukhäge'namí, wovâykay'amí, hedá wên tepú waagi'ba unbí wówátsigí' wovây'määni. Jôesi Tádá-áho t'ähki iví sígisehkanä na'in dímä'i namuu, hedi idá wovây'tuhkânnan iví'in ímúunídi he'ennin wovây'paa-ídi, i-á hânhay wânbo t'ähki báyéki hay'i namuu waagibá. Christ-ádi wí'dá' ímuudiho ná'in ún'poe'o. 11 Jôesi Tádá-á báyéki tsonkhuu imáa, hedi iví kay-á hânhay wânbo wí'únhádepí. Hamân.

Peter-di ovâysengitu'an

12 Silas-dá naa díkhäge'nan ná'in ta'nin'ay wâyta'namídi. Naa dînhanginná i-á nanbí

tí'ûu páadé'i gínmuu'in hãädi waa háa ûnkhây'ä' waa ikanhondi'. Naadi wâyta'do wâykweewaasenwaatu'amídí, hedá háyú naa dînhanginná'nin Jôesi Tádáví ta'gennin sígísehkanä i'gedi wâytu'âamídá, hediho téegí t'aagi iwe úvítssaasa'í.

¹³ In Babylon bú' iwe'in méesate'in t'owadi inbí sengitun wovâysan, indá un waagibá Jôesi Tádádí ovâyde'man. Mark-di wá' wovâysengitu'an, i-á naví ay dînmuu waagibá dóchaa. ¹⁴ Wí'nă táye úvísígísengitu'âamí. Un Christ-ví'in ímuu'indá ánshaaginpidíbo' íkwoní.

Naʼinbí Sedó Yôesiví Tʼuʼ / Nanbí Sedó Jôesiví Tun

New Testament in Tewa (USA) (San Juan/Santa Clara)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tewa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Naʼinbí Sedó Yôesiví Tʼuʼ (San Juan)/ Nanbí Sedó Jôesiví Tun (Santa Clara)

Copyright Information

© 2012, Bible League International. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tewa (USA)

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

f775bf1b-8c8a-5c5e-9288-3b9b00387997